Lietas arhīva Nr. C-4456-22/42
ECLI:LV:RVPT:2022:0427.C30445622.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2022. gada 27. aprīlī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
tiesnese Baiba Ozoliņa
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ sūdzību par Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Diānas Tučkus rīcību.

Aprakstošā daļa

[1] 2022. gada 28. martā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā saņemta prasītāja /pers. A/ sūdzība zvērinātas notāres Diānas Tučkus rīcību – par atteikšanos apturēt mantojuma lietu un mantojuma apliecības izsniegšanu, kurā, pamatojoties uz Notariāta likuma 205. pantu un Civilprocesa likuma 232.[1] pantu un 232.[2] pantu, lūgts uzdot zvērinātai notārei apturēt mirušā /pers. B/ (*/pers. B/*) mantojuma lietu un noteikt mantojuma apliecības izsniegšanas dienu pēc tam, kad spēkā stāsies spriedums civillietā Nr. /numurs A/.

Sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[1.1] 2021. gada 21. decembrī sūdzības iesniedzējs iesniedzis zvērinātai notārei iesniegumu "Par mantojuma pieņemšanu un apstiprināšanu mantojuma tiesības" norādot, ka ir /datums/miruša /pers. B/ (*/pers. B/*) dēls un lūdza apstiprināt viņam mantojuma tiesības un izsniegt mantojuma apliecību.

[1.2] Sūdzības iesniedzējam nav iespēju ar dokumentiem pierādīt, ka mantojuma atstājējs ir viņa bioloģiskais tēvs. Sūdzības iesniedzēja dzimšanas apliecībā par viņa tēvu ir ierakstīts neeksistējošā persona /pers. D/, bet patiesībā sūdzības iesniedzēja bioloģiskais tēvs ir mantojuma atstājējs.

Vairāku gadu garumā nepārtraukti komunicējis ar mantojuma atstājēja laulāto un diviem bērniem, kuras ilgstoši (kopš bērnības) pazīst sūdzības iesniedzēju kā miruša dēlu, un nevar būt strīda, ka sūdzības iesniedzējs ir mantojuma atstājēja dēls.

Sūdzības iesniedzēja izcelsmes faktiskie apstākļi dod viņam tiesisku pamatu kā pirmās šķiras mantiniekam atbilstoši Civillikuma 404. panta pirmajai daļai mantot no tēva, tāpat kā pārdzīvojošai laulātai un citiem mantojuma atstājēja bērniem.

2022. gada februārī sūdzības iesniedzējs iesniedzi pieteikumu tiesā par juridiskā fakta – radniecības (paternitātes), konstatēšanu un ir ierosināta civillieta Nr. /numurs A/.

[1.3] 2022. gada 10. martā sūdzības iesniedzējs atkārtoti vērsies pie zvērinātas notāres ar lūgumu "Par mantojuma lietas apturēšanu un mantojuma apliecības izsniegšanas apturēšanu", kurā, aprakstot esošo situāciju un pamatojoties uz Civillikuma 399. un 400. pantu, lūdza zvērinātu notāri apturēt mantojuma lietu un noteikt mantojuma apliecības izsniegšanas dienu pēc tam, kad spēkā stāsies tiesas spriedums civillietā Nr. /numurs A/.

Zvērināta notāre 2022. gada 22. martā nosūtīja sūdzības iesniedzējam atbildi, norādot, ka mantojuma lietā netiek apstrīdēts pēdējās gribas rīkojuma akts, līdz ar ko, nav pamata apturēt mantojuma apliecības izsniegšanu mantiniekiem, kuri noteiktajā termiņā un kārtībā izteikuši gribu pieņemt mantojumu un pierādījuši savas mantojuma tiesības. Savu atbildi zvērināta notāre pamatoja ar Ministru kabineta 2008. gada 4. augusta noteikumu Nr. 618 "Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu" 101. un 102. punktu.

[2] Par sūdzības izskatīšanu rakstveida procesā 2022. gada 27. aprīlī sūdzības iesniedzējam un zvērinātai notārei paziņots 2022. gada 29. martā, nosūtot informatīvu vēstuli uz sūdzības iesniedzēja elektronisko adresi un zvērinātas notāres oficiālo elektronisko adresi.

[3] 2022. gada 19. aprīlī tiesā saņemts zvērinātas notāres paskaidrojums, ka sūdzība, pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumu Nr. 618 "Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu" 101. un 102. punktu, nav pamatota un ir noraidāma.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, iepazinusies ar sūdzību un paskaidrojumiem, pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, uzskata, ka sūdzība nav pamatota ir noraidāma, pamatojoties uz šādiem argumentiem.

[4.1] Atbilstoši Notariāta likuma 205. panta noteikumiem kopsakarībā ar Civillikuma 1. pantu sūdzības par zvērināta notāra nepareizu rīcību, izpildot amata pienākumus, var iesniegt persona, kuras tiesības un tiesiskās intereses šī darbība tieši aizskar.

Tiesa sūdzības kārtībā var pārbaudīt zvērināta notāra rīcību, kas fiksēta notariālā aktā, citā notāra sastādītā dokumentā vai apliecinājumā, vai rakstveida atteikumā izpildīt notariālo darbību.

Zvērināts notārs amata darbībā pakļauts vienīgi likumam un pilda savus pienākumus kā neatkarīgs fizisko un juridisko personu civilo tiesību un likumisko interešu nodrošinātājs saskaņā ar Notariāta likuma 5. pantu.

[4.2] No lietas materiāliem redzams, ka 2021. gada 21. decembrī sūdzības iesniedzējs iesniedzis zvērinātai notārei iesniegumu "Par mantojuma pieņemšanu un apstiprināšanu mantojuma tiesības" norādot, ka sūdzības iesniedzējs ir /datums/miruša /pers. B/ (*/pers. B/*) dēls un lūdza apstiprināt viņam mantojuma tiesības un izsniegt mantojuma apliecību.

2022. gada 10. martā sūdzības iesniedzējs atkārtoti vērsies pie zvērinātas notāres ar lūgumu "Par mantojuma lietas apturēšanu un mantojuma apliecības izsniegšanas apturēšanu", kurā, aprakstot esošo situāciju un pamatojoties uz Civillikuma 399. un 400. pantu, lūdza zvērinātu notāri apturēt mantojuma lietu un noteikt mantojuma apliecības izsniegšanas dienu pēc tam, kad spēkā stāsies tiesas spriedums civillietā Nr. /numurs A/.

Zvērināta notāre 2022. gada 22. martā paziņoja sūdzības iesniedzējam, ka mantojuma lietā netiek apstrīdēts pēdējais gribas rīkojuma akts, līdz ar ko nav pamata apturēt mantojuma apliecības izsniegšanu mantiniekiem, kuri noteiktajā termiņā un kārtībā ir izteikuši gribu pieņemt mantojumu un ir pierādījuši savas mantojuma tiesības.

[4.3] Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 618 "Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu" 100. punktu, pēc mantojuma pieņemšanas termiņa beigām zvērināts notārs pēc mantinieku pieprasījuma nosaka dienu, kad tiks izsniegta mantojuma apliecība [..]. Minēto noteikumu 102. punktā noteikts, ka tiklīdz kāds no mantiniekiem pieprasa mantojuma apliecības izsniegšanu, mantojuma tiesībās apstiprina mantiniekus, kuri noteiktajā termiņā un kārtībā izteikuši gribu pieņemt mantojumu un pierādījuši savas mantojuma tiesības. Mantinieki, kuri nav pierādījuši savas mantojuma tiesības, mantojuma tiesībās netiek apstiprināti un netiek ņemti vērā, nosakot mantojuma daļas. Savukārt, atbilstoši minēto noteikumu 101. punktam, ja mantojuma lietā ir tiesas paziņojums par pēdējās gribas rīkojuma akta apstrīdēšanu, zvērināts notārs mantojuma apliecības izsniegšanas

dienu nosaka pēc tam, kad viņam iesniegts spēkā stājies tiesas spriedums. Citi mantinieku savstarpēji strīdi, kuru risināšana uzsākta tiesā prasības kārtībā, mantojuma apliecības izsniegšanu neaptur.

Atbilstoši Notariāta likuma 282. pantam, ja zvērināts notārs, kurš ved mantojuma lietu, saņem tiesas paziņojumu, ka celta prasība par pēdējās gribas rīkojuma akta apstrīdēšanu, viņš aptur lietvedību mantojuma lietā līdz strīda izšķiršanai tiesā.

No minētām tiesību normām secināms, ka vienīgais pamats lietvedības apturēšanai mantojuma lietā ir tiesas paziņojums par pēdējās gribas rīkojuma akta apstrīdēšanu. Citi mantinieku savstarpēji strīdi, kuru risināšana uzsākta tiesā prasības kārtībā, mantojuma apliecības izsniegšanu neaptur.

Kā noskaidrots sūdzības izskatīšanas gaitā, mantojuma atstājējs nav ierakstīts sūdzības iesniedzēja dzimšanas reģistrā kā tēvs. Minēto faktu neapstrīd arī sūdzības iesniedzējs.

Tāpat tiesa nekonstatē, ka mantojuma lietā būtu pēdējās gribas rīkojums, kurš būtu apstrīdēts.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka zvērinātai notārei nebija pamata apturēt lietvedību mantojuma lietā un atteikt izsniegt pārējiem mantiniekiem mantojuma apliecības līdz spēkā stāsies nolēmums civillietā par sūdzības iesniedzēja paternitātes fakta konstatēšanu.

[4.4] Attiecībā uz pārējiem sūdzības argumentiem, tiesa norāda, ka atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izriet tiesas pienākums argumentēt nolēmumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (*skat. ECT 1994. gada 19. aprīļa sprieduma "Van de Hurk v. The Netherlands" 61. punktu*). Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesa izvērtē argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa, nevērtējot sūdzības argumentus, kam nav izšķirošas nozīmes lietas izskatīšanā. Sūdzības iesniedzēja atšķirīgā izpratne par zvērināta notāra tiesisko pienākumu apjomu nav pamats zvērinātas notāres rīcību atzīt par nepareizu.

[5] Tiesa vērš sūdzības iesniedzēja uzmanību, ka viņam ir tiesības vērsties pret mantojuma tiesībās apstiprinātiem mantiniekiem ar mantojuma prasību tiesā, pie nosacījuma, ka sūdzības iesniedzēja radniecības (paternitātes) fakts ar mantojuma atstājēju tiks konstatēts ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Notariāta likuma 205.-206.[1] pantu, Civilprocesa likuma 229. un 230. pantu, tiesa

nolēma:

Noraidīt /pers. A/ sūdzību par Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Diānas Tučkus rīcību.

Lēmuma var pārsūdzēt 10 dienu laikā no lēmuma izsniegšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, blakus sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese Baiba Ozoliņa